

Proces riadenia signálu

PharmDr. Miroslava Gočová

Sekcia klinického skúšania liekov a farmakovigilancie
Štátny ústav pre kontrolu liečiv

miroslava.gocova@sukl.sk / +421 2 507 01 337

SARAP, 11. október 2022

Obsah

- Legislatíva
- Signál
- Proces riadenia signálu
- Úlohy a povinnosti ŠÚKL-u a MAH-a

Legislatíva

- **Zákon č. 362/2011 Z. z.** o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov

§ 68d Detekcia signálov

(1) Štátny ústav v spolupráci s agentúrou

- a) monitoruje výsledky opatrení na minimalizáciu rizík, ktoré sú súčasťou plánov riadenia rizík a podmienok uvedených v § 53 ods. 5 písm. d) až h), ods. 7 a 10,
- b) posudzuje aktualizáciu systému riadenia rizík,
- c) **monitoruje údaje v databáze EudraVigilance na účely zistenia, či existujú nové riziká alebo či sa riziká zmenili a či majú tieto riziká vplyv na vyváženosť rizík a prínosu humánneho lieku.**

(2) **Štátny ústav informuje** agentúru, príslušné orgány členských štátov a **držiteľa registrácie humánneho lieku** o nových rizikách, o zmenách rizík alebo o zmene vo vyváženosti rizík a prínosu humánneho lieku.

• Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 520/2012

(10) **Držiteľia povolenia na uvádzanie na trh**, príslušné vnútroštátne orgány a agentúra by mali **priebežne monitorovať údaje v databáze EudraVigilance** s cieľom určiť, či existujú nové riziká alebo či sa riziká zmenili, a či uvedené riziká majú dosah na vyváženosť rizík a prínosov lieku. Mali by podľa potreby **validovať a potvrdzovať signály** na základe preskúmania bezpečnostných správ o jednotlivých prípadoch, súhrnných údajov z aktívnych systémov dohľadu alebo štúdií, informácií z literatúry alebo iných zdrojov údajov. (...)

Článok 18 – Minimálne požiadavky na monitorovanie údajov v databáze EudraVigilance

1. Agentúra a príslušné vnútroštátne orgány spolupracujú pri monitorovaní údajov, ktoré sú k dispozícii v databáze EudraVigilance.
2. **Držiteľia povolenia na uvedenie na trh monitorujú údaje, ktoré sú k dispozícii v databáze EudraVigilance v miere, v akej majú do uvedenej databázy prístup.**
3. Držiteľia povolenia na uvedenie na trh, príslušné vnútroštátne orgány a agentúra zabezpečia **priebežné monitorovanie databázy EudraVigilance** s frekvenciou zodpovedajúcou zistenému riziku, potenciálnym rizikám a potrebe dodatočných informácií.

+ Článok 19 – 24

- Guideline on good pharmacovigilance practices (GVP) **Module IX – Signal management** (Rev 1)
- Guideline on good pharmacovigilance practices (GVP) **Module IX Addendum I – Methodological aspects of signal detection from spontaneous reports of suspected adverse reactions**

Zákon č. 362/2011 Z. z.

§ 68 Všeobecné ustanovenia o dohľade nad bezpečnosťou humánných liekov

(15) Držiteľ registrácie humánneho lieku je povinný

e) vykonávať činnosti súvisiace s dohľadom nad bezpečnosťou humánných liekov **v súlade s modulmi správnej farmakovigilančnej praxe.**

Signál

- informácia pochádzajúca z jedného alebo viacerých zdrojov, vrátane pozorovaní a experimentov, ktorá predpokladá **nový potenciálne kauzálny vzťah** alebo **nový aspekt známej súvislosti** medzi intervenciou a udalosťou
- súbor súvisiacich udalostí (nežiaducich/prospešných), ktoré boli posúdené ako **pravdepodobné** na to, aby sa preverili

nová kauzálna súvislosť
nová informácia o známom NÚ
zmena už známeho rizika

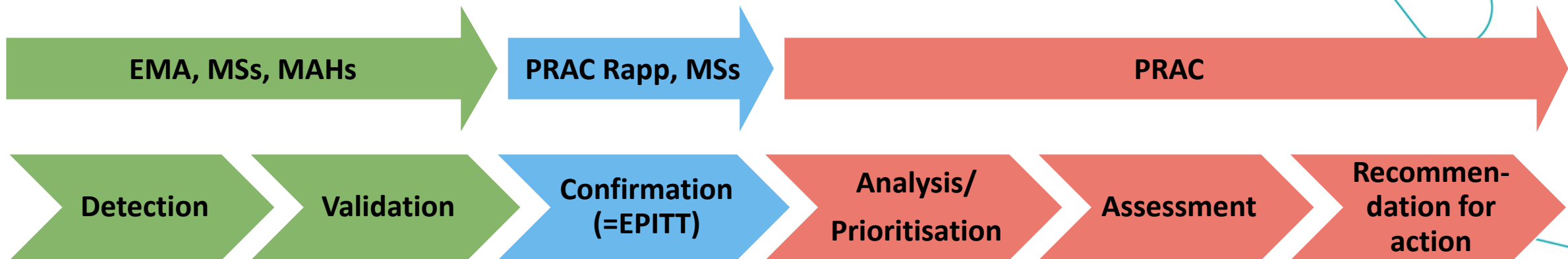
Proces riadenia signálu

- súčasť rutínnej farmakovigilancie
  - základ pre zabezpečenie najnovších informácií o prínosoch a rizikách lieku
1. **detekcia** signálu (*signal detection*)
  2. **validácia** signálu (*signal validation*)
  3. **potvrdenie** signálu (*signal confirmation*)
  4. **analýza a prioritizácia** signálu (*signal analysis and prioritisation*)
  5. **posúdenie** signálu (*signal assessment*)
  6. **odporúčanie opatrenia** (*recommendation for action*)

Prechodné opatrenia pre držiteľov

- **pilotné obdobie** (22.2.2018 – 31.12.2023)
- držitelia registrovaných liekov s obsahom **liečiv uvedených v zozname** monitorujú EudraVigilance a informujú EMA a príslušné národné authority o validovaných signáloch
- List of active substances and combinations involved in the pilot on signal detection in EudraVigilance by marketing authorisation holders
~ 280 liečiv / kombinácie liečiv
- všetci ostatní držitelia majú prístup k údajom z EudraVigilance a môžu údaje **integrovať do svojich vlastných procesov** riadenia signálov

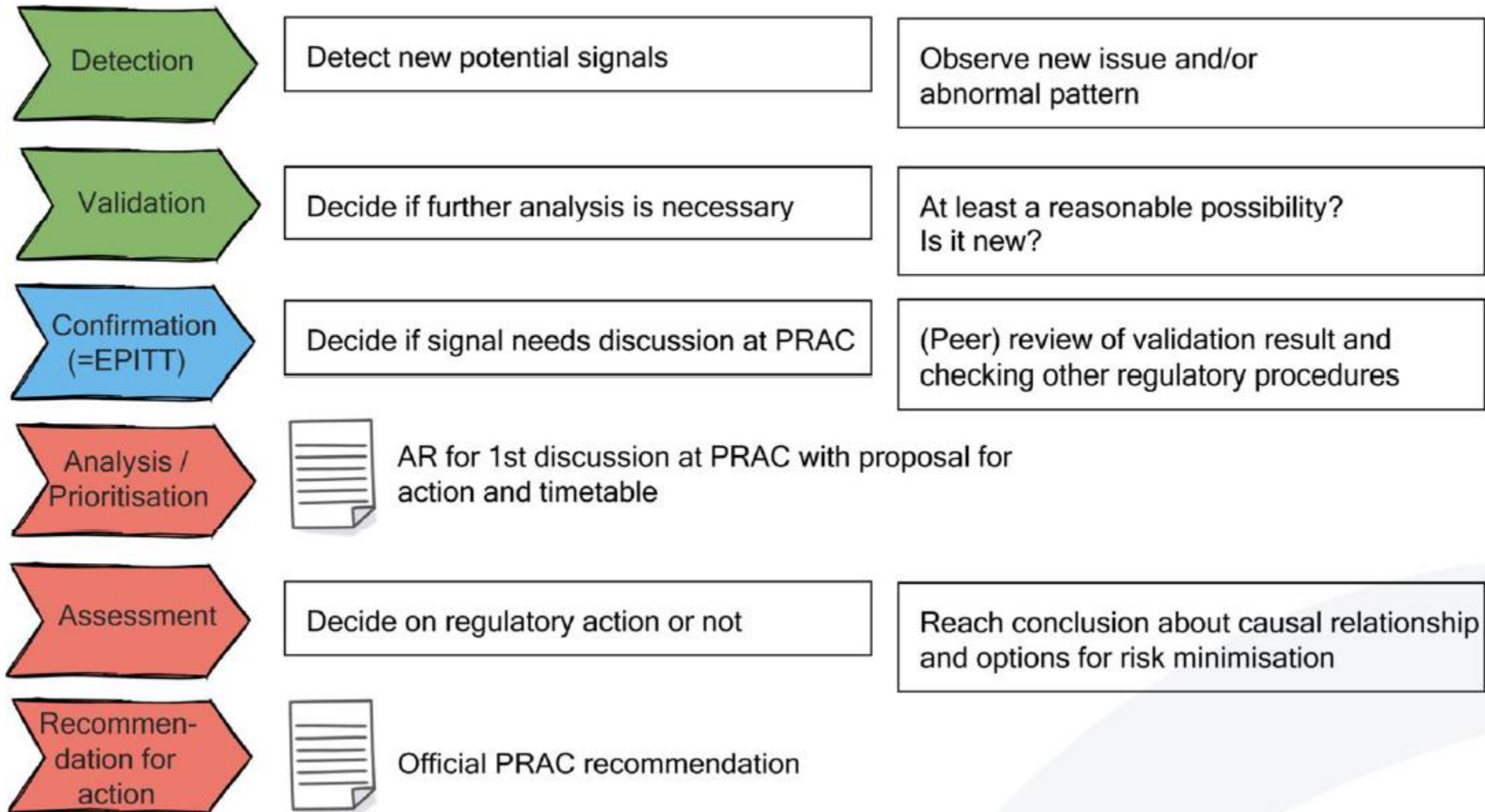

CAPs	<p>detekcia a validácia – EMA</p> <p>potvrdenie a posúdenie – PRAC raportér</p>
NAPs, vrátane MRP/DCP	<p>členské štáty (MSs/LMS)</p> <p>ak je liek registrovaný vo viac ako v jednom MS – rozdelenie podľa <i>Signal management worksharing</i></p> <p>ak nie je pridelený MS:</p> <p>detekcia a validácia – štát, v ktorom je liek registrovaný</p> <p>potvrdenie – štát, ktorý signál validoval</p>

AIM

FOCUS

Detekcia

- zdroje:
  - spontánne hlásenia, odborná literatúra, štúdie: klinické, poregistračné, neintervenčné, farmakoepidemiologické, ...
  - databázy EudraVigilance, VigiBase
- kombinácia metód:
  - **kvalitatívne** metódy: revízia jednotlivých ICSRs, vyhodnotenie kauzality prípadov
    - 🔍 vhodné pre novo registrované lieky
  - **kvantitatívne** (štatistické) metódy: vypočítanie disproportionality
    - 🔍 vhodné pre dlhšie registrované lieky

Validácia

- kontrola kvality dát, vrátane detekcie duplikátov
- klinické aspekty:
  - biologická pravdepodobnosť,
  - dechallenge/rechallenge,
  - doba nástupu reakcie (time to onset),
  - závažnosť reakcie,
  - liekové interakcie,
  - pridružené faktory (co-suspect drugs, concomitants),
  - základné ochorenie,
  - výskyt u špecifickej populácie,
- záver: **potenciálny kauzálny vzťah**

Potvrdenie

Analýza a prioritizácia

Posúdenie

- do 30 dní od validácie signálu v EPITT-e
- v AR navrhované **odporúčania pre MAH-a** – napr. *cumulative review* prípadov, wording zmien v PI, možný mechanizmus vzniku NÚL, ...
- tzv. *Regulatory Pharmacovigilance Prioritisation System* - potenciálny dopad na verejné zdravie, ovplyvnenie R/B pomeru, dôsledky prerušenia liečby, ...
- **podrobné klinické posúdenie a vyhodnotenie**, vrátane dát od MAH-a

Odporúčanie opatrenia

- jeden alebo kombinácia záverov:
  1. **nie je potrebné ďalšie hodnotenie ani ďalšie kroky**, okrem rutinnej farmakovigilancie,
  2. potrebné sú **ďalšie informácie**, vrátane:
    - MAH má spracovať a zhodnotiť údaje v ďalšom PSUR alebo vypracovať a predložiť ad-hoc PSUR,
    - EMA alebo LMS má zhromaždiť ďalšie informácie a vykonať ďalšie analýzy v EudraVigilance alebo z iných zdrojov,
    - konzultácia s vedeckými výbormi alebo skupinami odborníkov EMA,
    - MAH má uskutočniť štúdiu bezpečnosti lieku po registrácii a predložiť výsledky,

Odporúčanie opatrenia

3. potrebné sú **regulačné opatrenia**, ako napríklad:
  - aktualizácia informácií o lieku v SPC/PIL,
  - aktualizácia RMP v prípade zavedenia dodatočných opatrení na minimalizáciu rizika, ako napr. edukačné materiály, DHPC alebo PASS,
  - spustenie referálu,
  - neodkladné bezpečnostné obmedzenia,
4. vykonanie **inšpekcie Správnej farmakovigilančnej praxe**,
5. akékoľvek iné ďalšie kroky, ktoré nie sú uvedené vyššie.

Úlohy a povinnosti ŠÚKL

- **detekcia a validácia signálov**
  - národná databáza
  - eRMR (*electronic Reaction Monitoring Report*) – LMS pre 58 liečiv / kombinácie liečiv
- **potvrdenie a posúdenie signálov**
  - PRAC Rapp pre 5 liečiv
- **POSÚDENÉ:**
  - ✓ piperacilín/tazobaktám – signál hemofagocytovej lymfocytózy
  - ✓ roxadustat – signál centrálnej hypotyreózy

Úlohy a povinnosti MAH-a

 priebežné monitorovanie údajov v databáze EudraVigilance a bezpečnosti liekov –
informovať NCA/EMA pri akejkolvek zmene, ktorá môže mať vplyv na registráciu

 detekcia a validácia signálov

 spolupráca s PRAC-om pri posudzovaní – vypracovanie prehľadov/odpovedí

 zapracovanie odporúčaných opatrení – doplnenie ďalších informácií (PASS, (ad-hoc) PSUR) alebo regulačné činnosti (zmena SPC/PIL, EM, DHPC, ...)

 opis procesu riadenia signálu v PSMF

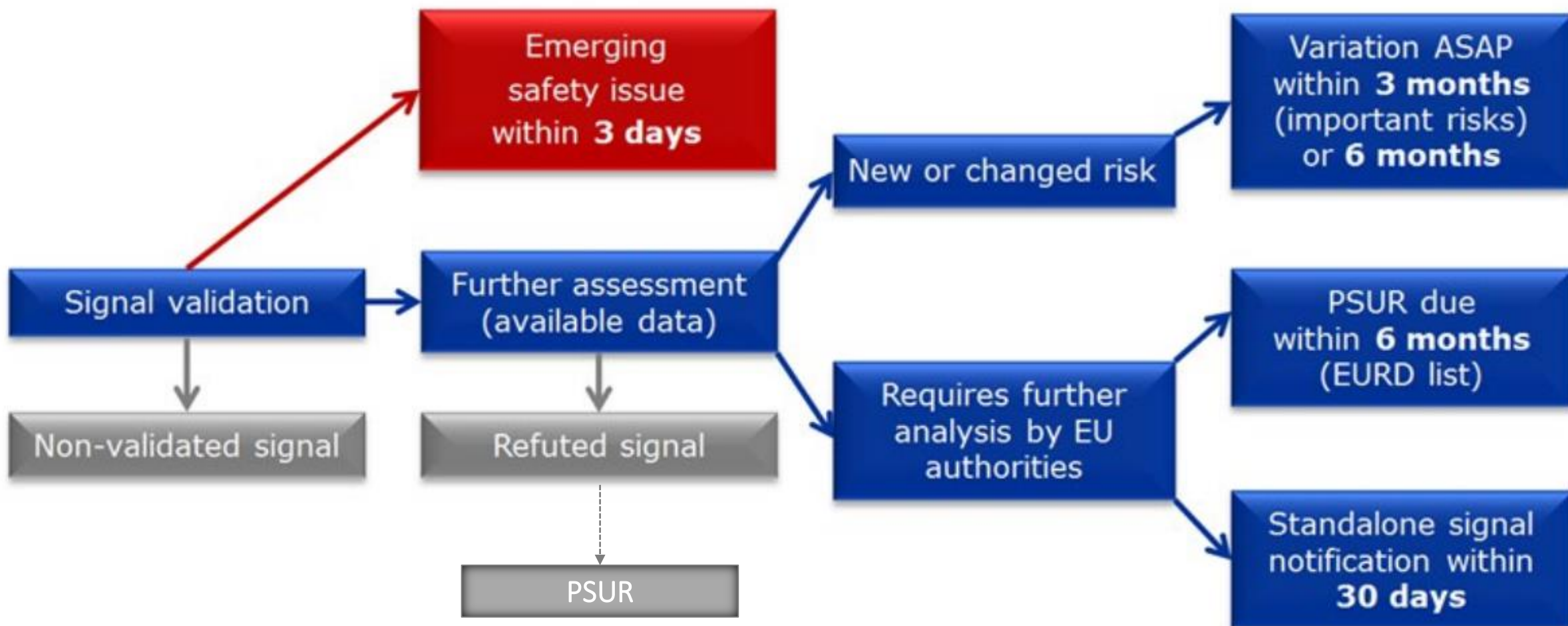
Frekvencia monitoringu

- každé 2 týždne
- 1-mesačne
- 3-mesačne
- 6-mesačne

faktory:

- čas od registrácie,
- expozícia lieku,
- dôležité potenciálne riziká a chýbajúce informácie podľa RMP,
- zaradenie do zoznamu liekov, ktoré sú predmetom ďalšieho monitorovania,
- frekvencia predkladania PSUR-u,
- počet prijatých ICSRs za dané obdobie,
- bezpečnostné problémy v špecifických situáciách (napr. očkovacie kampane).

Spracovanie signálu zisteného MAH-om v EudraVigilance

Úlohy a povinnosti MAH-a

MAH-EV-signals@ema.europa.eu

- samostatné oznámenie o signáloch zistených v EudraVigilance
- email: EMA a NCAs štátov, v ktorých je liek registrovaný ASAP alebo najneskôr do 30 dní
- formulár na oznamovanie signálov a kontakty na NCA sú k dispozícii na webovej stránke EMA – Signal management

Standalone signal notification form

National contact points for standalone signal notifications
Slovakia - pharmacovigilance@sukl.sk

Úlohy a povinnosti MAH-a

P-PV-emerging-safety-issue@ema.europa.eu

- validovaný signál, ktorý môže byť tzv. **Emerging Safety Issue**
- email: EMA a NCAs štátov , v ktorých je liek registrovaný **ASAP** alebo najneskôr **do 3 pracovných dní**
- MAH musí opísať bezpečnostný problém, zdroj/e informácií, všetky plánované alebo prijaté opatrenia s časovým harmonogramom
- MAH má poskytnúť akúkoľvek relevantnú dokumentáciu dostupnú v čase prvého oznámenia, ďalšie informácie ihneď, ako budú k dispozícii
- samostatné oznámenie (*Standalone signal notification form*) sa nevyžaduje, pokiaľ NCA a/alebo EMA nerozhodnú inak

Emerging Safety Issue

- vyžaduje naliehavú pozornosť NCA z dôvodu potenciálneho závažného vplyvu na pomer prínosu a rizika lieku a/alebo na zdravie pacientov alebo verejné zdravie
- potrebné je rýchle regulačné opatrenie a komunikácia s pacientmi a zdravotníckymi pracovníkmi
- príklady:
  - bezpečnostné problémy identifikované v kontexte prebiehajúcich alebo novo ukončených štúdií, napr. neočakávané zvýšený počet fatálnych alebo život ohrozujúcich NÚL,
  - bezpečnostné problémy identifikované spontánnym hlásením alebo publikované vo vedeckej literatúre, ktoré môžu viesť k zváženiu kontraindikácie, obmedzenia používania lieku alebo jeho stiahnutia z trhu,
  - regulačné opatrenia súvisiace s bezpečnosťou mimo EÚ, napr. obmedzenie používania lieku alebo jeho pozastavenie.

Informácie pre MAH-a

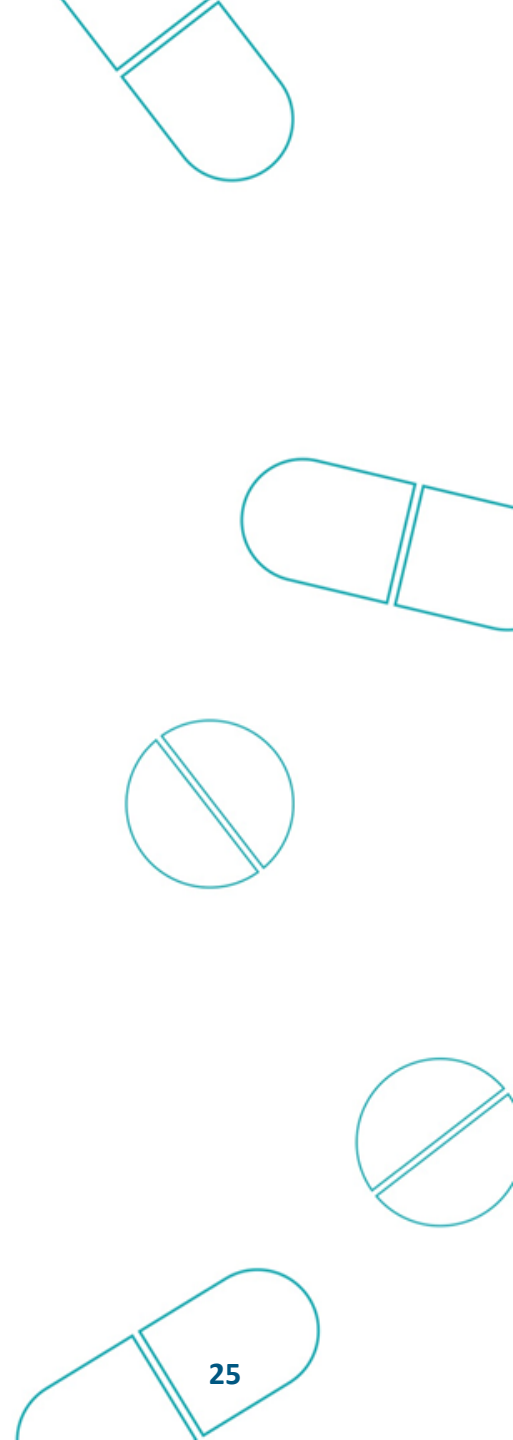
- **pred zasadnutím PRAC:** notifikácia o signáloch, ktoré budú diskutované – **potvrdené signály** (tiež uvedené v agende) a súhrnný zoznam nepotvrdených signálov
- **po zasadnutí PRAC:**
  - žiadosť o doplnenie po potvrdení signálu – priama komunikácia z EMA → MAH cez Eudralink
  - TT: zvyčajne 60 dní (môže byť aj kratší/dlhší v závislosti od závažnosti a objemu dát)
  - **PRAC recommendations on safety signals** na stránke EMA
  - odporúčané: PRAC minutes, pravidelne aktualizovaný List of safety signals discussed since September 2012
- kontaktná osoba = **QPPV**

Hodnotenie signálov je súčasťou rutínnej farmakovigilancie a je nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby regulačné authority mali najaktuálnejšie informácie o prínosoch a rizikách lieku.

- hlásiť podozrenia na nežiaduce účinky liekov
- spracovávať a odosielať hlásenia do EudraVigilance
- priebežne a pravidelne monitorovať údaje v EV
- detegovať a validovať signály
- zabezpečiť najaktuálnejšie informácie v SPC/PIL a pozitívny B/R pomer

Použité skratky

AR	Assessment Report
CAP	Centrally Authorised Product
DCP	Decentralised Procedure
DHPC	Direct healthcare professional communication
EM	Educational Material
EPITT	European Pharmacovigilance Issues Tracking Tool
ICSR	Individual Case Safety Report
LMS	Lead Member State
MAH	Marketing Authorisation Holder
MRP	Mutual Recognition Procedure
MSs	Member States
NAP	Nationally Authorised Product
NCA	National Competent Authority

PASS	Post-authorisation Safety Study
PI	Product Information
PRAC	Pharmacovigilance Risk Assessment Committee
PSMF	Pharmacovigilance System Master File
PSUR	Periodic Safety Update Report
RMP	Risk Management Plan
QPPV	Qualified Person responsible for Pharmacovigilance
R/B	Risk/Benefit
Rapp	Rapporteur
RMP	Risk Management Plan

Referencie

Guideline on good pharmacovigilance practices (GVP) **Module IX – Signal management** (Rev 1)

https://www.ema.europa.eu/en/documents/scientific-guideline/guideline-good-pharmacovigilance-practices-gvp-module-ix-signal-management-rev-1_en.pdf

Guideline on good pharmacovigilance practices (GVP) **Module IX Addendum I – Methodological aspects of signal detection from spontaneous reports of suspected adverse reactions**

https://www.ema.europa.eu/en/documents/scientific-guideline/guideline-good-pharmacovigilance-practices-gvp-module-ix-addendum-i-methodological-aspects-signal_en.pdf

Questions & answers on signal management (Rev 4)

https://www.ema.europa.eu/en/documents/other/questions-answers-signal-management_en.pdf

Screening for adverse reactions in EudraVigilance

https://www.ema.europa.eu/en/documents/other/screening-adverse-reactions-eudravigilance_en.pdf

Referencie

Webová stránka EMA:

Signal management

<https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/post-authorisation/pharmacovigilance/signal-management>

PRAC recommendations on safety signals

<https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/post-authorisation/pharmacovigilance/signal-management/prac-recommendations-safety-signals>